

for »den Glæde, jeg nyder ved engang om Ugen at gjennemlæse »Illustreret Tidende«,« og dette sætter os istand til idag at byde vore Læsere Billedet af hint Kæmpeværk.

Fredericiaslagets Femogtyveaarsdag.

Det er baade en Pligt og en poetisk Rettighed for et Folk at leve i sine Minder; derved lærer det sig selv at kjende, finder en Traad igennem sit Liv og faaer Syn paa sin egen Charakter. Mister et Folk sine Minder, hører det op med at være Folk. Minderne ere dets Næring, dets Poesi; i dem lever det et evigt Liv. Ere de lyse og skjøne, skulle de opflamme til Stordaad — ere de mørke og skrækkende, skulle de hæve deres advarende Røst og mane til Opreisningens Arbeide. Et Folk faaer ikke Betydning ved sin Masse eller sit Lands Udstrækning, men ved sine Minders Rigdom og Storhed, ved sine aandelige Kræfters Sundhed og Fylde, ved sin Naturs Villie og Adel.

En saadan Bevidsthed trænger vort Fædreland til i vore nuværende Ydmygelsens og Sorgens Tider. Have vi Behov at styrkes, gøre vi visselig Ret i at dykke ned i Mindernes Væld. Som een Strømning gennem Folket gik derfor Følelsen af det Opløftende i, at feire Femogtyveaarsdagen efter det seirrige Fredericiaslag, i de sidste Aarhundreder den danske Folkeaaands skjønneste Bedrift og herligste Heltedaa. Æren for Seiren var baade hos Over- og Underordnede; men mangfoldigst maa dog Kampens Besvær og derfor ogsaa Hæderen tilskrives den tapre Landsoldat. Det var derfor naturligt, at Hovedfesten blev henlagt til hans Monument i selve Fredericia Fæstning, og vi bringe idag vore Læsere et Billede af den Høitidelighed, som foregik her.

Dagbladene have allerede givet vidtløftige Referater af Festen. Fredericia havde smykket sig i fuld Pragt, og Folk af alle Samfundscasser havde samlet sig fra hele Landet for at feire Høitiden. Klokkerne 9 fandt den militaire Parade Sted paa Raadhustorvet ved Bülow's Monument, hvor Kongens Proclamation i Dagens Anledning blev oplæst. Klokkerne 11 drog ud fra Raadhustorvet under Klokkeringning fra Kirkerne en overordentlig talrig Procession, med Slagets Veteraner i Spidsen under hvide Faner. Man gjorde først Standsning ved Heltegraven, paa hvilken Krigsministeren nedlagde Kongens og Dronningens Krands af røde og hvide Roser. Efterat en kraftig og smuk Sang af Ploug var afsungen, holdt Pastor Bülow, Heltens Søn, en begejstret Tale. Derpaa begav man sig til Landsoldatens Monument, hvor Generalconsul H. A. Clausen efter en frisk Sang af M. Gjörup talte for den tapre Landsoldat. Vi kom fra Sorgens Sted, bemærkede han; her kunne vi aften vore Taarer; thi den danske Soldats Heltegjerning viste os, at der i Folket var Kræfter, som endnu kunde føre til Seir. Derfra drog man til Bülow's Monument, hvor Vaabenbrødrenes Formand, Instructeur Holst, talte varmt for »den herlige Helt«. Festen fortsattes senere ved et Maaltid og endte med en Sammenkomst i Skoven.

I Tider, da Smaalighedens og Nedbrydningens Aand har saa megen Magt, gjør det godt og er det sundt, at kunne løftes op til en sand og ubetinget Beundring. Og i saadan en begejstret Beundrings Følelse har hele det danske Folk lagt Taknemmelighedens Krands paa vore Heltes Grave og flettet dem om Hovedet paa den tapre Landsoldat.

B.

Pariser-Echoer.

Af Robert Watt.

I.

To Stjerner.

Enhver, der — om endogsaa kun løseligt — i de sidste Sæsoner har fulgt med Begivenhederne i den parisiske Theaterverden, kan ikke have undgaaet til Stadighed at see to bestemte Navne figurere i første Række. Saa at sige ethvert Blad, paa maa og faa taget i Haanden paa en Café, vil have bragt en eller anden Omtale af Mlle Croizette eller af Mme Judic, og det har næsten været umuligt at føre nogensomhelst Samtale om den franske Scene uden paa en eller anden Maade at komme tilbage til disse de to nyeste Stjerner paa den parisiske Theaterhimmel. Hver af dem har glimret paa sin Maade, og de to Scener, paa hvilke de have virket, ere omtrent saa forskellige som vel muligt, idet den ene af de unge Damer strax har betraadt *Théâtre Français'* classiske Brædder for at

tolke Molières, Beaumarchais', Marivaux', Alfred de Mussets, Scribes og Octave Feuillet's Ord, og øieblikkelig indtage en fremragende Plads imellem dette Theaters ypperste Kræfter, medens den anden fra en Café chantant, ad en Del Omveie, har holdt sit Indtog paa det flotte lille Theater i Passage Choiseul og nu er *Bouffes Parisiens'* alsmægtige Dronning.

Begge ere de ualmindelig rigt udstyrede af Naturen; deres Ungdom og Skjønhed maa fængsle Enhver, og deres Spil vil rive enhver Tilskuers med, skjøndt rigtignok paa en høist forskjellig Maade. Judic er det glade leende Barn, hvis pikante, aandrigt behandlede Repliker øieblikkelig sætte En i godt Lune, hvis ungdomsfriske kvidrende Sang næsten faaer En til at synge med; Faa ere som hun i Besiddelse af den Egenskab, at kunne sige dristige Ting uden at støde, med en saadan Lethed og Ynde glider hun over selv de farligste Steder i en Rolle — og af det Slags er der som bekendt mange i de Stykker, der blive skrevne for den Scene, som Offenbach har gjort berømt — hun knaser den forbudne Frugt ligesom et Barn, naar det hugger ind paa et Æble, siger en Kritiker, og kaster os med en lystig Latter Kjerne i Øinene, og for end yderligere at antyde en Del af hendes Talents Eiendommeligheder, tilføier en Anden, at hun leger med et Figenblad som med en Vifte. Hvis man vilde sige om Judic, at hun virkede som en rislende, klukkende Bæk, omgivet af spraglede Blomster, med Solskin og Fuglesang, kunde man nærmest sige, at Croizette fører Tanken hen paa en brusende Fos, omgivet af mægtige, vulkanske Klipper og mystiske Skove, idetmindst naar hun optræder i Roller, der ligge indenfor hendes egentlige Omraade; thi paa Grund af den ualmindelige Lykke, som hun strax gjorde, kom hun noget hurtigt ind i et stort og forskjelligartet Repertoire, og hendes sjeldne Begavelse har gjort, at hun altid har leveret høist interessante Fremstillinger, selv om hun undertiden ligesom har gjort Vold paa sin Natur for saavidt som mulig at træffe det rigtige Billede.

Det var i Januar 1870, at Sophie Croizette første Gang betraadte *Théâtre Français'* Scene som Dronning Anna i »Et Glas Vand«, efterat hun i tre Aar havde studeret i Conservatoriet under Bressants Ledelse, og til forskjellige Tider havde vundet Præmier. Hun er født i St. Petersburg, hvor hendes Moder var Dandserinde, men hun var meget ung, da Forældrene bosatte sig i Paris, hvor der tidlig blev taget Bestemmelse om, at hun skulde til Theatret, og i Betragtning af de Resultater, der allerede foreligge, kan man med Sandhed sige, at der sjældent er bleven truffet en bedre Bestemmelse, hvad et Menneskes Fremtid angaaer. Hun holdt sit Indtog i »Molières Hus« som en seirende Heltinde, og Dagen efter hendes Debut talte hele Paris om hendes Talent, som man i en lang Aarrække ikke havde seet Mage til. Hendes deilige, fuldtudviklede, slanke Skikkelse, hendes yppige, lysebrune Haar, der bølger omkring det dristige, udprægede Hoved med de store, udtryksfulde Øino, hendes fintudviklede, fyldige Organ, hendes correcte Diction og aandrige Spil — Alt bidrog til at sikre hende Seiren, men de glimrende Sider af hendes Talent, som hun allerede i denne ene Rolle havde lagt for Dagen, og de mange, som man endnu troede at skimte, bidroge tillige til at gjøre hendes Beundrere noget uenige om det Fag, man herefter burde lade hende vælge. Hun syntes at kunne være stor i Alt, og Theatret undlod da heller ikke at forsøge hende i de mest forskjellige Fag. Nogle Uger efter hendes Debut, viste hun sig som Celiméne i »Misanthropen«, og den excentriske Kunstner Carolus Duran komponerede et Costume for hende, der i Forening med hendes mesterlige Spil forøgede den Opsigt, som hun allerede havde vakt. Saa optraadte hun som Mme de Prie i »Gabrielle de Belle-Isle«, som Susanne i »Figaros Bryllup«, som Rosine i »Barberen i Sevilla«, som Armande i »De lærde Damer«, som Antoinette i »En fornem Svigersøn«, som Angélique i »Den indbildte Syge«, som Mathilde i »En Caprice« osv., og havde ved Slutningen af sin tredje Sæson medvirket ved over 500 Forestillinger, hvilket er særdeles meget, naar man tager Hensyn til *Théâtre Français'* store Personale, der gjør, at en Mængde Roller stadig blive doublerede.

De »Lærde« vare imidlertid løierlig nok komne lige nær i deres Debatter om, hvor hun i Grunden havde været størst — løierlig nok, som sagt, thi hendes Personlighed og hele hendes Talent er saa bestemt udpræget, at Valget ikke syntes at maatte være vanskeligt. Octave Feuillet, der havde indrettet sit Drama »Dalila« — tildels bekjendt i Kjøbenhavn under Titlen »Gjennem Skjersilden« — for *Théâtre Français'*, havde bestemt Titelrollen for Mlle Favart, og samtidig yttret Ønsket om, at

Mlle Croizette skulde spille den blide, lidende Martha; den bekjendte Kritiker Francisque Sarcey gjorde Indsigelser herimod, men Feuillet svarede, at han vilde have skrevet Rollen for hende, dersom han havde kjendt hende, da han arbejdede paa Stykket — og hun spillede den. Opmuntrede af det Talent, hun paany lagde for Dagen i denne Rolle, bestemte »Frou-Frou«'s Forfattere, at hun skulde udføre Adrienne i deres »Efteraarssol«, og Mlle Croizette, der i hele den forløbne Vinter navnlig har rystet Pariserne og sendt sit Navn ud over Europa ved sine Gjengivelser af ubændige, lidenskabelige Kvinder, høstede nye Laurbær som den lille Sadelmagerdatter. Augier og Sandeau havde imidlertid fuldendt deres store Stykke »Jean de Thommeray«, og vare komne til det Resultat, at den varmlodige og forføerske Blanche, den dristige Lorette, som har kastet Moralen overbord, og som er parat til at gaae i Kamp mod Verden, ikke kunde betroes til nogen Bedre end til Mlle Croizette. Ogsaa den Rolle spillede hun, og det paa en saadan Maade, at hendes Fremstilling endnu er istand til at fylde *Théâtre Français'*, naar dette ikke saa særdeles underholdende Stykke gaar over Scenen. Man havde hidtil beundret, nu var man som elektriseret, fortryllet; man havde aldrig før seet en saadan Kraft, en saadan næsten diabolisk Dristighed, parret med en saadan Smag og bestikkende Ynde ligeoverfor en saa kilden Opgave. Tivlerne toge nu et bestemt Parti, og Octave Feuillet, der haardnakket havde holdt paa, at denne eiendommelige unge Kunstnerinde skulde spille Ingenuen i hans »Dalila«, indleverede sit med Rette meget omdebatterede Arbeide »Sphinxen« til *Théâtre Français'* med den Fordring, at Mlle Croizette skulde spille Grevinden af Chelles, den unge Kvinde med de stærkest mulige Lidenskaber, der tilsidst ender sit stormfulde Liv efterat have taget en frygtelig Gift.

I Marts 1874 gik Stykket første Gang over Scenen og vakte en Opsigt, der endnu, trods en Julivarmer af henved 30 Grader i Skyggen, paa ingen Maade har lagt sig, og det skjøndt »Sphinxen« er bleven spillet saa ofte, som Reglementet med Hensyn til det classiske Repertoires Udførelse paa nogen Maade har tilstedet det.

»Sphinxen« er i fire ikke lange Acter. I den Første gjør man strax Bekjendtskab med alle de handlende Personer, der komme fra Middagsbordet hos den gamle Admiral, Grev de Chelles, paa hans elegante Landsted, som han ofter sin Svigerdatters, Blanche de Chelles, udtrykkelige Ønske har kjøbt i Nærheden af, hvor den unge forhenværende Søofficer, de Savigny, har sin Eiendom. Henri de Savigny er gift med Berthe, en Cousine til og Barndomsveninde af Blanche, hvis Mand, der ligesom Faderen er i Marinen, fortiden befinder sig paa en Reise til Cochinchina. Foruden de nævnte Personer bestaaer Selskabet af en Samling Mænd i forskjellige Livsstillinger, der alle ligge for Fødderne af den stolte, skjøne Kokette og ubønhørlige Grevinde, Blanche de Chelles; hun leger med dem Alle, holder dem Alle i sit Net, og i sit Hjerte foragter hun dem Alle dybt; selv Millionairen, den adelsstolte, fintdannede Skotte, Lord Astley, der ligeledes har spændt sig for hendes Triumfvogn, formaaer ikke at gjøre noget Indtryk paa Sirenen. I forskjellige Samtaler drøftes den unge Grevindes Charakter. Admiralen lader sig forstaae med, at hun volder ham forskjellige Bekymringer, de unge Herrer, der ere under Fortryllesen, yttre den blindeste Beundring, og Lord Astley skildrer hende omtrent paa følgende Maade, efterat han har betaget sine Medbeilere alt Haab om at gjøre noget Indtryk paa hende, fordi de ere »altfor hverdagsagtige« i deres Følelser: »Jeg troer ikke, at de Chelles vil gjøre Mange lykkelige — snarere det Modsatte; muligviis tager jeg feil; thi alle Kvinder ere Gaader, og hun har mere end nogen Anden Ret til at bruge den Sphinx, som hun bærer paa sin Finger til Symbol. Hun er en af disse interessante Kvinder, som vor overdrevne Civilisation frembringer fuldstændig udviklede, modne fra Vuggen af, om jeg saa maa sige; hun er blaseret uden at have levet, og selve den forbudne Frugt vilde i og for sig ikke have nogen Tilløkkelse for hende, med mindre den da kunde blive kryddret af Noget, der gik ud over det Almindelige. For at faae det Slags Kvinder til at glemme, ikke deres Principer — thi de have igrunden ingen — men deres Delicatesse og deres Stolthed, maa der Mere til end en almindelig Salonforelskelse; der maa være en stor Lidenskab tilstede, noget Eiendommeligt, noget Heroisk eller Forbrydersk, en Fristelse, der indbefatter store Offere eller ualmindelige Synder, Noget, der kan fængsle deres Fantasi . . . kort sagt, det Ubekjendte, det Eventyrlige, det Skjebnesvangre, Faren, Døden! . . . »Kan De byde hende dette, mine Herrer?« slutter Lorden. — »Og kan De det, Mylord?« spørger en af